

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 24

1967

Jule- og nyttårgudstjenester i Oslo

ST. OLAVS KIRKE, Akersv. 1.

Julaften: Messe kl. 7.00, 9.00, 9.50 og 11.00. Kl. 24: Midnattsmesse v/biskop Gran.

1. *Juledag* kl. 8.30 og kl. 9.00: Messe. Kl. 9.50: English Mass. Kl. 11.00: Høymesse.

2. *Juledag:* Kl. 9.00 og 9.50: Messe. Kl. 11.00: Høymesse.

Nyttårsaften: Messe kl. 7.00, 9.00 9.50 og 11.00. Kl. 19: Messe og takkegudstjeneste v/biskop Gran.

1. *Nyttårsdag:* Kl. 9.00, 9.50: Messe. Kl. 11.00: Høymesse.

ST. HALLVARDS KIRKE, Enerhauggt. 4

Lørdag 23/12: Etter messen kl. 10 inntil kl. 13, og kl. 16—19 anledning til skrifte.

Søndag 24/12 (julaften): Messe kl. 8.35 og kl. 11. — Ingen messe kl. 18. Kl. 24: Midnattsmesse (dørene åpnes kl. 23.30).

1. *Juledag:* Kl. 9.45 fromesse, kl. 11 høymesse, kl. 18 aftenmesse.

2. *Juledag:* Kl. 8.35 fromesse, kl. 11 høymesse, ingen aftenmesse.

Søndag 31/12 (Nyttårsaften): Kl. 8.35 fromesse, kl. 11 høymesse, kl. 18 aftenmesse.

Nyttårsdag: Kl. 9.45 fromesse, kl. 11 høymesse. Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neberggt. 15.

Julaften (4. søndag i advent): Kl. 8.15 og kl. 9.00 dialogmesser. Kl. 10.00 høymesse med preken. Kl. 11.30 dialogmesse med preken Kl. 16.00 barnegudstjeneste. Kl. 24.00 midnattsmesse.

1. *Juledag:* Kl. 8.15, 9.00, 10.00 dialogmesser. Kl. 11.30 høymesse med preken.

2. *Juledag:* Kl. 11.30 høymesse med preken.

Nyttårsaften: Kl. 8.15 dialogmesse, kl. 9.00 dialogmesse med preken. Kl. 10.00 høymesse med preken. Kl. 11.30 dialogmesse med preken.

1. *Nyttårsdag:* Kl. 11.30 dialogmesse.

GREFSEN KAPELL, Glads vei 23.

Julaften: Kl. 16.30 messe.

1. *Juledag:* Som vanlig søndag.

MARIAKIRKEN, Nyvn. 17, Stabekk.

Julaften kl. 15.30: Barnegudstjeneste. Kl. 24: Midnattsmesse.

1. *Juledag* kl. 8.30: Stille messe. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse.

2. *Juledag:* Kl. 8.30 stille messe. Kl. 10.45 dialogmesse. Ingen aftenmesse.

Nyttårsaften: Som vanlig søndag.

1. *Nyttårsdag:* Kl. 8.30 stille messe. Kl. 10.45 høymesse. Ingen aftenmesse.

VÅR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello.

1. *Juledag* kl. 8.30: Høymesse.

2. *Juledag* kl. 8.30: Stille messe.

LUNDEN KLOSTER.

Julaften: Kl. 22.20: Matutin. Kl. 24.00: Messe.

1. *Juledag*, 2. *Juledag*, *Nyttårsdag:* Kl. 10.00: Høymesse. Kl. 17.30: Vesper.

JULETRIFESTENE I OSLO

holdes i år i St. Olavs foreningslokale, Akersveien 5:

Lørdag 6. januar:

Kl. 16.30 for barn inntil 13 år. Entré kr. 2.50 for barn og voksne. Gratis bevertning. Underholdning. Dukketheater.

Julenissen kommer.

Barnevakt arrangeres for de aller minste.

Søndag 7. januar:

Kl. 20.00 arrangeres nyttårsfest for ungdom og voksne. Gang rundt jule-treet. Underholdning av ungdommen. Lek og dans. Entré kr. 4.00. Servering: Smørbrød og kaffe.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00 —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Hellevien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteim kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteims sykebjerg</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteims kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (II. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30)
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

GUD ER VÅR SLEKTNING

I en av bønnene under julenattens messe taler mennesket til Gud som til en slektning: «Herre, gi oss din nåde, så vi må bli likedannet med ham *som forener vår natur med din.*» «Han» — det er Jesus Kristus. Disse messens ord, høytidsfulle og alvorlige som de er, rykker oss ikke bare ut av alt «juleriet» — den dumme og anmassende kommersialiseringen som julen mer og mer forfaller til, utenfor troens lyskilder. De river også *troens* mennesker løs fra en sentimental og barnaktig oppfatning av hva julen er. Hva hyrdene ved Bethlehem, som de første, så med sine øyne, og som vi og talløse mennesker etter dem har sett i troen, var dette: I Jesus Kristus går Gud inn i vår slekt. I ham banker Guds og menneskets hjerte de samme slag. Jesu fødselsdag er menneskets gjenfødselsdag. Det er en så overveldende sannhet, og den åpner så lange perspektiver over oss selv og våre liv, at julen slett ikke i første rekke er noen «barnas fest». Julens fred og glede er lovet det modne og vitende og desillusjonerte menneske, trett av sine og sine medmenneskers forspilte muligheter og feilslag, nær ved fortvilelsen over hvor hjemløs freden og gleden er i vår verden og i våre egne sinn.

Når dette skrives, trolig også når det leses, kan verden og menneskene trygt plaseres under de Bibelens sorgfulle ord: «De sier fred, fred — men der er ingen fred!» I Vietnam, i Midt-Østen, på Kypros faller det skudd. Der pruttes ivrig på våpenhvile-avtaler under høytidsdagene — julen blir så allikevel brukt til oppladninger og strategiske omgrupperinger, så myrderiene kan bli mer effektive på nyåret. Er det så ikke en hån og et hykleri å se endog nåkå ukristelige mennesker mobilisere restene av sin rørelse for å feire Fredsfyrsten? En ser *tilbake* — til Bethlehem, til vår egen tapte barndom — kraftløst og oppgitt. En sysler med sine brutte håp og legger englehår på sin hverdagskynisme: Julen er *bak* oss, som en skjønn, men uvirkelig og livsfjern lengsel i en barsk verden.

Det er her at vi tar fundamentalt feil: Julemysteriet ligger *foran* oss, som et løfte og en innbydelse. Vi er underveis, ikke bort fra, men hen i mot dets virkelighet. Og der er langt igjen.

For en tid siden kom der i Italia, humanismens og menneskelighetens hjemland, et stort praktverk som simpelthen heter «Mennesket». I to store bind kan en bla seg igjennom hva de største skildrere og kjennere av vår slekt har hatt på hjertet — både de som beundrer og de som anklager. Store bilde-opplag viser også spennvidden i vårt vesen — her er Michelangelos skjønn og sterke Adam, ny fra Skaperens hånd, og her er de uhyggelige skjelettmeneskene fra Auschwitz. Det er ytterlighetene: Mennesket i sitt overmot og mennesket i sin dypeste elendighet.

Hvem har skrevet best om mennesket? Hvem har gitt den beste kunstneriske fremstilling? Svaret er ikke lett. Noen av bidragene er skapt i kjærlighet og beundring, andre med skarpt syn og besk sans for nattsiden i vår natur. Tilsammen uttrykker de en forvirrende og selvmotsigende sannhet: Menneskets storhet — menneskets avmakt. Er det i skikkelser som Frans av Assisi eller Fridtjof Nansen eller Albert Schweitzer at vi har lov til å gjenkjenne vårt

sanne vesen? Eller er det i slike som Adolf Eichmann og hans medbødler?

Det er inn i et så nagende spørsmål at den kristne kirke igjen kaster julens budskap og påstand: Vi er av Guds slekt, fordi Guds liv har banket i et menneskebarns hjerte.

Konsekvensene er veldige: Bare i Guds åpenbaring fatter vi oss selv. Bare i Guds barmhjertighet tilgir vi oss selv. Bare i Guds kjærlighet tåler vi oss selv. Stemninger narrer oss ikke mer: Bak julesangenes og krybbenes idyller skjerpes jo allerede Herodes' sverd til barnemordene, og lenger fremme på veien vokser et tre som en dag skal felles og teljes til et kors for Mennesket. Og siden: Så mange sverd — så mange kors.

Ennå er der noen røster iblant oss som spakt synger det gamle refreng: Tro bare på mennesket! Kjære — hvor har de oppholdt seg, den siste menneskealder? Vet de ikke bedre, har de ennå ikke lært? Mellom oss og umenneskeligheten roper Kirken igjen sitt uforanderlige svar: Tro på Gud — og på mennesket bare i ham. Bak all stemningen venter oss et dødsens alvor: Julen er et tilbud om frølse for det som er *fortapt*, i den enkeltes og i folkenes liv.

HRM

DOMINIKANERE TIL TRONDHEIM

Efter det «St. Olav» har grunn til å tro har sykdom og underbemanning i Vikariatet i Mellom-Norge ført til at dominikanerne som en foreløpig ordning skal tre støttende til i Vikariatets arbeide. Såvidt vites kommer pater Delplanque i første omgang til å assistere i Trondheim som kapellan, videre vil dominikanernes prior, pater Raulin, antagelig om kort tid også reise nordover. Han vil en tid sannsynligvis være stasjonert dels der oppe, dels i sitt kloster i hovedstaden.

BISKOP JOHN W. GRAN:

JULEFEIRING

alle de verv jeg innehadde under mine tretten år som cistersienser munk var vel dette det artigste og sånn sett opplagt det minst klosteraktige: å man-

syv-åtte meters høydeforskjell). Dette med kalkunene var forresten en gammel historie. I min tid hadde vi hønseoppdretteri samt kveg, svin og saue-

Redaktøren har bedt meg om å la «St. Olav»s lesere få et autentisk gløtt av jul i et Cistersienserkloster. Så mange historier har versert, som for eksempel den om det store antall slaktede kalkuner munkene skal ha brent inne med på Caldey Island fordi uværet umuliggjorde transporten til fastlandet. Kalkuner som de vegetarianske munkers selv ikke måtte spise og som derfor måtte kasseres. Beretningen er sann den, men som så mange historier må den få fortegnet *det var engang*. I min tid på Caldey installerte vi dypfrysingsanlegg og anskaffet oss et amfibisk uhyre som kunne gå like godt til lands som til vanns og som derfor kunne krysse sundet mellom Caldey og den lille waliske byen Tenby i all slags vær. (Av

Den eldste delen av klosteret på Caldey — Cistercienser-klosteret hvor biskop Gran var i tretten år.

øvrere og holde i trim dette fem-tonns amerikanske amfibium — en såkalt DUCK — bygget for krigen i Stillehavet. Vi kjøpte den fra et overskuddslager nettopp for å kunne mestre strømmen og særlig tidevannet som på denne del av kysten kan ha

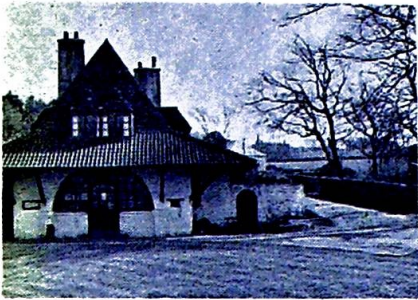
avl. Alt, bortsett fra hønsene, skulle transporteres levende fra oss til fastlandet. Vi fikk ikke så få brev, helst fra eldre damer med sterke dyrebekyttende instinkter, som uttrykte sin indignasjon over at munkers skulle avlive høns. Jeg skulle imidlertid anta at de samme brevskrivere av og til satte seg til bords for å fortære stekt kylling. Men munkene altså ikke. Cistersienserordenens regel er av den gode gamle, strenge sorten som folk flest gyser av (ofte halvt beundrende), mens de sier noe om *kjære Dem og det tyvende århundre . . .*

Men det kan altså være jul, også uten kjøtt og fugl. Til og med uten fisk, ja, om det så var Bergens-torsken selv. Jeg antar at alle cistersienser-klostre feirer denne høytid på litt forskjellig måte, men på Caldey som jeg kjenner best foregikk det omtrent som følger — uten at jeg kan garantere for at det gjøres slik også nu. Cistersienser munkene står alltid

Ved høyvann er denne viken borte.

UTEN KJØTT OG FUGL — MEN...

Postkontoret på Caldey.

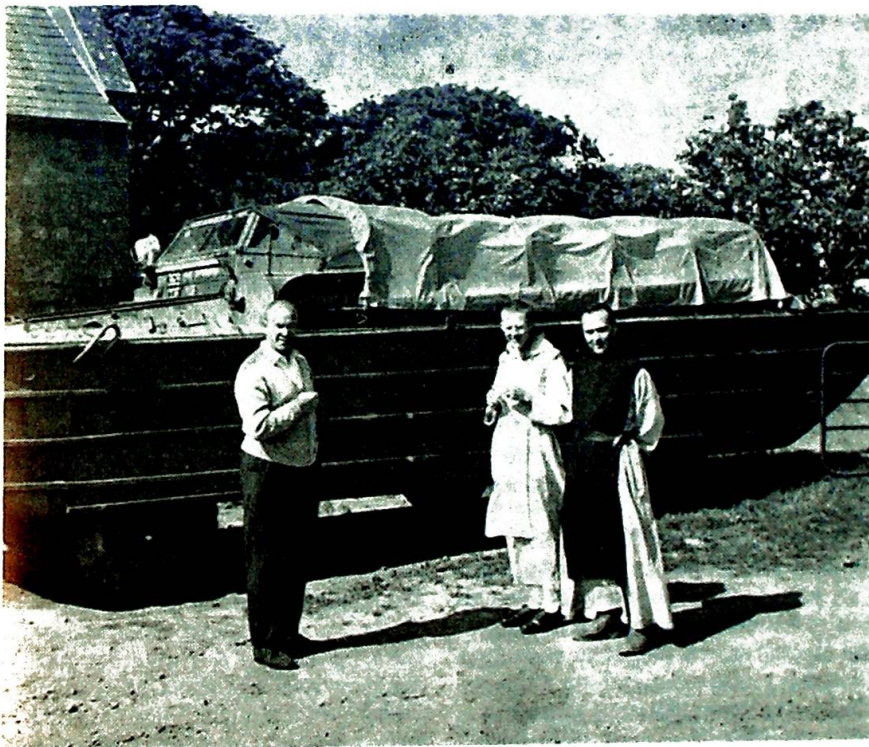
opp mens det er mørkt ute (klokken 2.15) og innleder sin dag med korbønn, stille bønn, messe og meditativ lesning. Julen er anderledes og griper derfor sterkt inn i brødrenes døgnrytme: Man legger seg (fullt påkledd som vanlig) klokken 17 julaftens eftermiddag og blir vekket av en klokke til julenattens store liturgiske dyst klokken 21. Munkene samler seg i sin kirke hvor de kneler stille hver ved sin korstol. Disse står oppstilt langs langskipets vegger slik at korbønnen kan utføres vekselvis. Munkene står eller sitter ansikt til ansikt, mens de store tyve kilos liturgiske bøker ligger opp-

slått på en lang sammenhengende pult foran dem. Når munkene samles, er det som regel mørkt, bortsett fra lyset over alteret. Idet abbeden gir et lett signal med en treklubbe reiser alle seg, tenner sine lamper og åpner bøkene. Så begynner den eldgamle korsangen. Det er Matutin og Laudes som synges og bes. Salmene, hymnene, responsoriene og så videre synges, bønnen bes. Hvorvidt det er tilhørere eller ikke på galleriet er det ingen som bryr seg om. Det er ikke for dem dette gjøres. Klokken 23 eller 23.15 stilner korbønnen, og munkene går enten til sitt store studierom eller blir i kirken til stille lesning og meditasjon. Klokken 24 presis begynner midnattsmessen. Alle er tilbake i kirken. Abbeden celebrerer omgitt av flere av sine prester (ikke alle munkene er prester). Idag vet jeg at man overalt har con-celebrasjon — hvor er det mer meningsfylt enn her? Messen blir sunget gregoriansk. Kommunionen og den stille takksigelsesbønn følger. Etter dette, omkring klokken 1.45, var det på Caldey alltid dekket en form for julebord. I det store, høyloftede refektorium med dets gedigne bjelker og den

Messen feires.

ruvende peis var det fyrt opp med kubbe-ild. På et stort bord var det satt frem julekaker og slike spiselige goder som vennlige mennesker hadde sendt de enkelte munkar eller klosteret til
(Forts. neste side)

Pater Gran og to venner foran amfibiet —

ST. OLAV'S JULENUMMER

På de neste sidene presenterer vi i dette julenummeret bl. a.:

SKAL DE HA SVINESTEK JULAFTEN?

«TEN-TREFF» I OSLO.

KIRKEN I NORD-VIETNAM,
TROSFELLER I KRIG.

BLIKK PÅ TIDEN.

PATER CARAMANS SAFARI.

ER DE VIRKELIG GALE?

Vi ønsker samtidig alle våre lesere og venner, i inn- og utland, en riktig god jul.

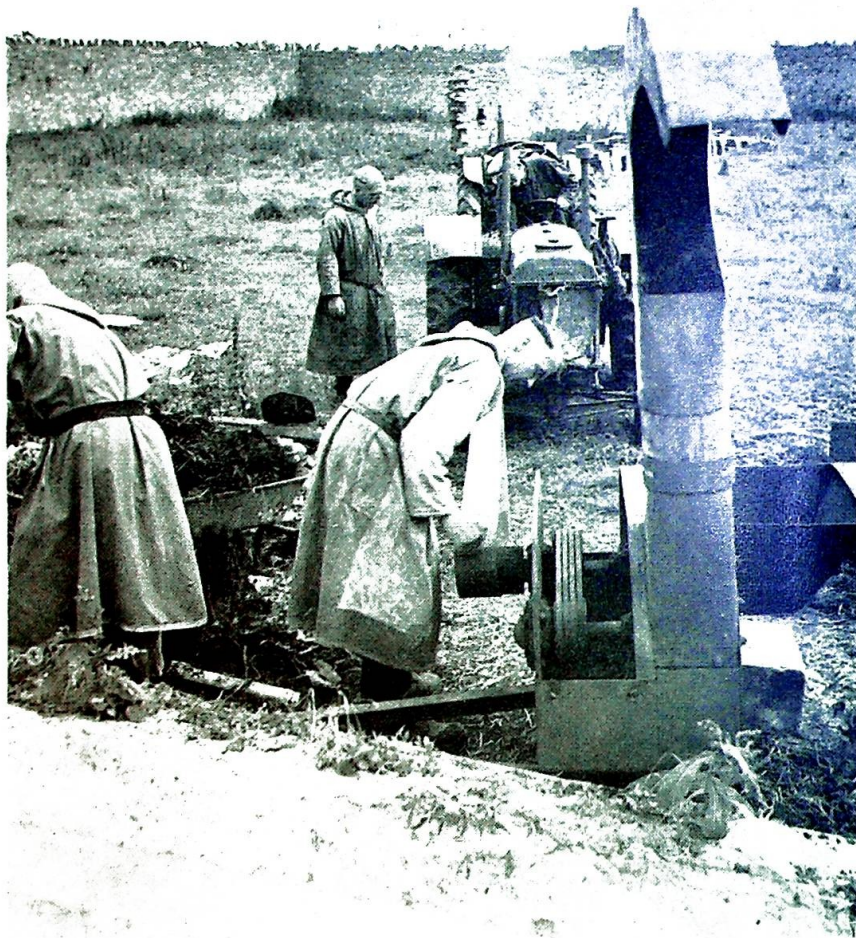
«St. Olav» kommer med sitt første nummer på det nye år den 13. januar.

RED.

... MED CALDEYS BØNN OG

jul. Ingen fikk personlig beholde noe av dette. Det meste ble lagt frem slik til felles selvbetjening, resten ble delt ut til et par sivile arbeidere som var knyttet til klosteret. Et pyntet juletre sto i hjørnet og det ble servert rykende varm sjokolade. Når vinterstormene ulte utenfor, var det godt å være i refektoriet med peisilden og de mange glade ansikter. Ingen sier noe, cistersiersermunkene taler ikke med hverandre. Ikke at de ikke er på talefot, men det var ikke minst på grunn av denne stillheten at de kom hit og ble her. Noen tegn er meddelelse nok, stillheten er det eneste som taler, og den er ved slike anledninger meget sigende. Jeg for min del hadde alltid samlet opp min julepost og tilbrakte en times tid her ved peisen mens jeg leste julekort og brev fra nær og fjern, alt mens jeg forsynte meg av julebordet. Vi gikk og la oss som vi ville, en av de få ganger hvor denne særdeles enkle operasjon (man la seg i sin celle fullt påkledd for å kunne gå direkte til kirken når klokken ringte) kunne foretas etter ønske. Sønnen meldte seg gjerne som et resultat av den lange liturgiske natt, sjokoladen, kakene og lyden av havet som slo mot klippene ikke langt fra klosteret.

Juledags morgen fikk vi selvsagt sove lenger, de fleste hadde jo gått til sengs etter den vanlige vekketid. Korbønnen var relativt kort, det meste var sagt julekvelden. Høymessen ble frembåret som dagens viktigste anliggende omtrent klokken 11. Da var hele øens befolkning som regel til stede, som de hadde vært det i midnattsmessen. Caldey idag er like katolsk som noengang i middelalderen, og alle som bor der er trukket inn i klosterets liv og virke på en eller annen måte. Munkenes festmiddag var, som vanlig, vegetarisk. Et lite glass vin til hver markerte høytiden, mens maten alltid var

Munkene i arbeide på jordene rundt klosteret. Ved maskinen til høyre står vår nåværende biskop.

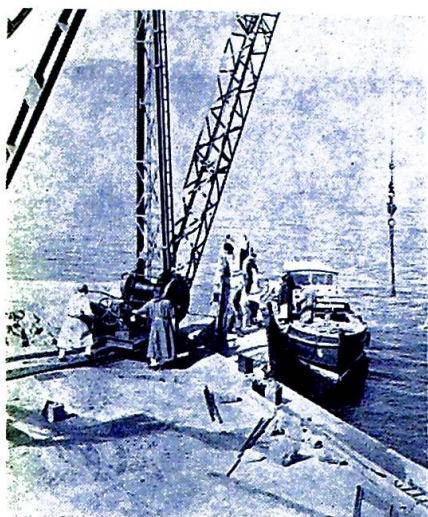
særlig forseggjort, til tross for begrensningene. Stillheten i refektoriet blir brutt av høytlesning, gjerne fra en aktuell bok, men ikke på latin som engang i tiden.

Eftermiddagen var fri, eller kanskje jeg skulle si «fri». Mange måtte skjøtte en del av sin jobb, som for eksempel elektrikerene som passet aggregatene og batteriene, munkene som drev gårdsbruket måtte melke og fore dyrene og så videre. Men så mange som mulig var fri til å lese og skrive, til å gå tur, riktignok innenfor klausurrom-

rådet (som er vidstrakt og omfatter flere storslåtte kystpartier), eller rett og slett til å slappe av. Konversasjon? Aldri. Ingen såkalt rekreasjon bryter munkenes stillferdige levnet. De som vil ha selskapielig samvær har nok av andre ordenssamfunn å velge mellom. Munker er glade i bøker, og det meste av fritiden går helst med til lesning. Ikke i cellen — der står det bare en seng med stråmadrass på trebunn — men i scriptoriet, studierommet, hvor hver har sin pult eller sitt bord. På hyllene omkring er det bøker, på et

FRED

Fra havnen - liten båt og stor heisekran.

særlig bord tidsskrifter. «St. Olav» kom regelmessig. Kaffe i refektoriet brøt behagelig inn i juleeftermiddagens avslappede atmosfære. Dessuten hadde vi på slike eftermiddager nesten alltid grammofonkonsert i gjestehuset. Et lite oppslag meddelte gjerne: Klokken 16. Händels «Messias». Vi opparbeidet etter hvert et fint lite longplaying platebibliotek, og det var ofte høytidsstunder vi slik fikk oppleve. Etter kveldsmåltidet var det med en gang Kompletorium og man gikk tidlig til sengs. Karrig kanskje, men meningsløst?

RIKSMÅLSPRISEN

Oslo Riksmålsforenings litterære pris 1967 for fremragende behandling av riksmålet ble i begynnelsen av desember tildelt «St. Olav»s medarbeider, pater Hallvard Rieber-Mohn for hans bok «Det blodige nei».

JULEKONKURRANSE I DRAMMEN

St. Laurentius Budstikke i Drammen har også i år hatt julekonkurranse for barn. Anne Karine Lindaas og Julianna Bodnar fikk første- og annenpremie for sine tegninger og i en konkurranse om små julestiler tok Marit Johnsen førsteprisen.

Besøk av biskop Suhr.

NYHETER

WIEN: Katolikkene i Wiens erkebispedømme har blitt bedt av kardinal König om å besvare en rekke spørsmål som ledd i forberedelsene til den synode som skal holdes i Wien i 1968. Dette er spørsmålene:

Hvilke innvendinger har folk mot katolikker? Er katolikkens religion mest overtro?

Er det riktig som det av og til påstås at mange mennesker ikke blir katolikker fordi deres katolske venner og naboer viser en ukristelig holdning?

Gir preknene i de katolske kirker idag adekvate svar på de spørsmål menneskene stiller?

Innebærer de liturgiske forandringer som nå skjer i messen en forbedring? Foretrekker De liturgien på morsmålet istedenfor latin?

Er arbeidet for fred og rettferdighet i verden en viktig oppgave for de kristne?

Bør Kirken begrense sitt arbeide til slike oppgaver som å døpe, preke, begrave, gi kristendomsundervisning osv. eller bør den også arbeide for fred og rettferdighet?

Hvilke problemer mener De bør diskuteres på synoden?

Det er sendt ut omkring en million spørreskjemaer og svarene vil bli behandlet av datamaskiner.

PARIS og MADRID: Det er for tiden 48 arbeiderprester i Frankrike, og en ny gruppe vil være ferdigutdannet til dette arbeidet i 1969. De fleste av arbeiderprestene har et nært samarbeid med den katolske arbeidermisjonen som er organisert i 25 bispedømmer og forberedes i ytterligere 16.

I Spania virker også omkring 50 arbeiderprester, men under betydelig mer kompliserte omstendigheter på grunn av den politiske situasjon. De spanske arbeiderprestene som arbeider full tid som drosjesjåfører, gruve- og fabrikkarbeidere og som leser daglig messe, har vanligvis en stille og lojal overenskomst med sine biskoper. All publisitet og fotografering på arbeidsplassen unngås og prestene avlegger ikke rapporter om alle detaljer i sin virksomhet for å hjelpe arbeiderne i deres kamp for bedre arbeidsforhold, boliger og lønninger. Noen av prestene arbeider i ensomhet, andre i små grupper som også omfatter vanlige arbeidere.

Arbeiderprestene var nylig samlet til en konferanse i Madrid. De konstaterer at «det katolske Spania» i virkeligheten er et misjonsland. Titusener av arbeidere er helt skilt fra Kirkens liv. Det betyr imidlertid ikke at de er fiendtlig innstilte, tvert imot. De tar imot oss som brødre, sa en av prestene.

ROMA: Den annen europeiske biskopkonferanse vil bli holdt i begynnelsen av juli 1969 i Chir i Sveits.

HERTOGENBOSCH: Biskop Bluysen har oppfordret prestene i sitt bispedømme til å vise større forståelse overfor de prester som har fratrådt sine hverv og blitt legfolk. Biskopen skriver at det burde skaffes mulighet for fortsatt å gi dem oppgaver i Kirken. I noen tilfeller kan de kanskje til og med fungere som medhjelpere i det pastorale arbeidet. Før biskopen offentliggjorde sitt synspunkt hadde han lange og inngående samtaler med tre tidligere prester som har giftet seg.

BONN: Fra og med første adventssøndag kunne også messens kanon leses på tysk i de vest-tyske bispedømmene.

MONTREAL: Kardinal Leger som har nedlagt sitt embede som erkebiskop, reiste den 11. desember til Vest-Afrika for å virke som almindelig prest ved en institusjon for spedalske.

FREIBURG: Det internasjonale råd i den katolske fredsbevegelsen Pax Christi har i en erklæring oppfordret til stans i bombeangrepene mot Nord-Vietnam.

PASTOR HÜNEN 60 ÅR

Sognepresten i Kristiansund, pater Servatius Hünen, SS. CC. fyller 60 år den 18. desember.

SKAL DE HA SVINE

LES I TILFELLE DISSE OPP

Fredens navn er utvikling, sier pave Paul. Og en av grunnene til at det ikke er fred julen 1967 er kanskje skandalen med de rikes hjelp. Vi trøster oss jo — når vi setter oss til bords — med at det blir gitt hjelp og at det en gang vil monne. Men tro det. De norske representantene på den store legmannskongressen i Roma i oktober vil huske et innlegg av en farvet kvinne som høyt og tydelig redegjorde for hva de store økonomiske hjelpeaksjonene ofte fører til: at de rike blir enda rikere og de fattige mer fattige. I et nummer av det amerikanske nyhetsmagasinet Newsweek undersøker en av bladets redaktører, Arnaud de Borchgrave den samme påstand og finner at den stemmer.

Kanskje hans opplysninger burde leses høyt før svinesteken og den glinsende ribben julaften? Eller før man går på det fettperlende julebord?

Forøvrig henvises til noen ord i en udmerket lederartikkel i Aftenposten den 10. november: «Man diskuterer med alvor og energi om årets bevilgning på det norske statsbudsjett (til u-hjelp) kan settes noen brøkdeler av en prosent høyere eller lavere i forhold til Norges nasjonalprodukt. Det er en trangviksk og tragikomisk diskusjon. — — — Det gjelder å stanse og reversere i globalt omfang en rystende og katastrofal forarmingsprosess.»

Kan vi ikke få fred i julen engang for dette maset? sier sikkert noen.

Nei, vi kan ikke det. Det ER ikke fred denne julen, og vi deler såmen ansvaret for at det er slik. A. R.

ARNAUD DE BORCHGRAVE:

Den første virkelige konfrontasjon mellom de rike og de fattige nasjoner fant sted i Genève for over tre år siden. Etter tre måneders forhandlinger, vedtok utsendinger fra 122 land en hel serie med manifeste som ba om nye mønstre for produksjon og handel, stabilisering av varepriser på et høyere nivå, begunstigelser for de fattiges industriprodukter på de store markedene i verden, øket hjelp, en ny arbeidsfordeling — kort sagt, en ny verdensomfattende fordeling av rikdommene.

Resolusjonene førte til opprettelsen av UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development), en

Kvinnene på torvet i Ghanas hovedstad — vi er generøse mot deres land når det gjelder våpensalg.

permanent organisasjon med hovedkvarter i Genève og en stab på 200 eksperter. Organisasjonen har arbeidet i en mengde komiteer og arbeidsgrupper, sendt ut redegjørelser i millioner av ord om alt fra den internasjonale pris på kakao til matvaresurrogater. Men til tross for dette arbeidet, har ennå ikke noen av de utviklede land tatt et eneste positivt skritt for å følge opp UNCTAD's forslag.

Først ba de mer utviklede land, More Developed Countries, MDC, de lite utviklede land, LDC, om å vente på resultatene av den såkalte Kennedy-runden. Alle ville tjene på resultatet, ble det sagt. Kennedy-runden endte vellykket, men de fattige nasjonene ble skuffet. Den ga ingen gevinst for dem, og de har sagt med bitterhet at det hele «bare er enda en plan for å gjøre de rike rikere».

Tidlig i oktober i år møttes representanter for de fattige nasjoner i Asia i Bangkok, Latin-Amerikas delegerte møttes i Bogota og Afrikas i Algier. I slutten av måneden kom så menn fra de tre verdensdeler sammen til et felles møte i Algier. De delegerte var lite innstilt på å følge president Boumediennes hatske appell om en ny klassekamp mellom rike og fattige. Likevel nølte de ikke i sin karakteristikk av dagens situasjon: Senegals Habib Thiam sa: «Forverringen i våre

terms of trade, vårt bytteforhold og vår betalingsevne, er resultatet av utplyndring. De nasjoner som selger ferdiglavede produkter plyndrer de land som selger råvarer.» Madagaskars Jacques Rabemananjara sa: «Dagens økonomiske forhold er kilde til en varig nød. Det er århundredets skandale.» Perus José Antonio Encinas del Pando: «Vi har kommet sammen her fordi de rike ikke vil slippe oss inn i det tyvende århundre.» Og endelig Liberias handelsminister, A. Romeo Horton: «De store ulikhetene og urettferdighetene mellom de rike og de fattige nasjoner er vår tids avgjørende problem. Dets løsning blir avgjørende for spørsmålet om krig eller fred.»

Det er ikke tvil om at MDC har sviktet samtidig med at LDC' behov stadig øker. En god del av det som kalles for vestlig hjelp har videre i virkeligheten liten betydning for den økonomiske utvikling i de nødstilte nasjoner. Hjelpetiltak er ofte et tvilsomt spill, man bruker de underligste metoder for å vise at man oppfyller FN's krav om assistanse. For eksempel blir en viss kreditt fra enkelte vestlige firmaer (til 10 prosents rente) bokført som hjelp. Amerikanske leveranser av militært overskuddsmateriell, noe som i virkeligheten bare øker LDC's økonomiske byrder, blir også kalt hjelp. Det samme gjelder penger Frankrike gir Algerie for at Algerie

STEK JULAFTEN?

LYSNINGENE PÅ FORHÅND

kan gi kompensasjon til franskmenn. Og det gjelder tyske skadeserstatninger til Israel.

I virkeligheten har offentlig hjelp holdt seg mer eller mindre konstant siden 1961, på seks milliarder dollar i året. Men samtidig er brutto nasjonalproduktet steget med 30 prosent, hvis man ser Vesten under ett. De samlede utlegg, inkludert en rekke tvilsomme «hjelpetiltak», er sterkt redusert i forhold til nasjonalproduktet. Det er en nedgang fra 0,87 av dette brutto nasjonalprodukt i 1961 til anslagsvis 0,55 prosent i inneværende år. Presidenten i Verdensbanken, George Woods har understreket denne utvikling i en uttalelse om misforholdet.

Så langt er det internasjonale samarbeidet en tragedie. Det hersker en øket følelse av bitterhet blant de fattige, stadig oftere bryter det ut vold og åpen kamp. Alt later til å ha sammensvoret seg mot de underutviklede land, det gjelder MDC's teknologiske viden som blant annet reduserer behovet for råvarer på grunn av overgangen til nye syntetiske produkter, det gjelder de nåværende retningslinjer og grenser i verdenshandelen og det gjelder lånevirkksomheten. I stadig større grad virker det som om de rike lever i en enger, teknologisk økonomi hvor de nye nasjoners forhåpninger virker forstyrrende. Og noe som kanskje er mer graverende, Vestens folk har ofte liten følelse av skyld.

Når det gjelder våpensalg er alle de store maktene generøse. Rentefrie, langsiktige lån er intet problem, kjøperen behøver som regel bare betale to tredjedeler av summen, den siste tredjedel blir bokført som «hjelp». Men bortsett fra dette våpenkappløp, så er det i selve den økonomiske situasjon alene nok alarmsignaler:

- 97 mottagerlands offentlige gjeld har steget fra 10 til 45 milliarder dollars på et tiår. Alt tyder på en forverring av forholdene i årene fremover. I løpet av de neste tolv år vil for eksempel India, hvor en sjettedel av verdens folk lever, trenge 18 milliarder dollar i hjelp — derav hele 14 millioner til avbetaling på gjeld. I slike fakta ser George Woods tegn på en truende økonomisk verdenskrise.

- I Vest-Afrika har de siste år prisen pr. tonn på import av ferdigvarer

fra Vest-Europa steget med 25 prosent. Samtidig har prisen på vestafrikanske produkter på europeiske markeder falt fire prosent. En maskin som Ghana før kunne kjøpe for 10 tonn kakao, koster nå inntektene av 25 tonn kakao.

- LDC's andel av verdenshandelen har videre falt fra en tredjedel til en femtedel på de siste ti år. Tolv gummi-produserende lands inntekter har sunket med over 4 milliarder dollar på de siste seks år, for en stor del på grunn av syntetisk produksjon i vestlige nasjoner.

- USA knytter mesteparten av sin hjelp til en forpliktelse om å kjøpe amerikanske varer. Brittene innrømmet åpent at de får tilbake 1,5 dollar til sin egen industri for hver dollar de gir ut i hjelp.

- IDA (International Development Association) er konkurs. Indre meningsutveksling i vest om videre bidrag og betingelser har ikke ført til noe.

- Hver dag er det 200 000 nye mennesker som skal ha mat i vår verden, 70 millioner nye i året, nesten 200 millioner nye siden UNCTAD-konferansen i Genève for tre år siden.

Dr. Raun Prebisch, Unctad's argentinske generalsekretær har energisk arbeidet i flere år på å skape en dialog mellom rike og fattige nasjoner, til tross for at han er pinlig oppmerksom

på den manglende interesse i vest. Og han har fått til forhandlinger om visse punkter som ennå kan berges:

En midlertidig fortrinnsrett for hel-fabrikerte og halvfabrikerte varer fra utviklingsland. På konferansen i Punta del Este i april sa president Johnson at USA nå er rede til å undersøke mulighetene for å gi skattelettelser for alle LDC på MDC's markeder.

Det arbeides hardt med en stabilisering av vareprisene. Man nærmer seg videre avslutningen av en avtale om kakao-handelen, man drøfter et internasjonalt forsikringssystem for å motvirke sjokk i vareprisene. Og det er en øket følelse av realisme i LDC selv. Syrias al Khani sier at LDC må gjøre felles anstrengelser for å øke sin innbyrdes handel.

Bildet er altså ikke helt sort, det finnes toner av grått enkelte steder i hvert fall. Først og fremst i Latin-Amerika. Men det viktigste idag er dette at de rike nasjoner nærmer seg et punkt hvor de er trett av å sløse penger på makt og prestisje i mottagerlandene, ting som har liten betydning for den økonomiske utvikling. Både USA og Sovjet vil tydeligvis heller se en rask økonomisk og teknologisk utvikling i LDC enn kaos og anarki. Og begge viser tegn på å forstå at det ikke finnes ett ideologisk system som alene kan møte de problemer menneskeheten står overfor i de neste tyve år. De underutviklede land gir dem en felles grense.

«Alt later til å ha sammensvoret seg mot de underutviklede land —»

KLOVNER HOS UNGE VENNER

EN KLOVN

Havnet på «ten treff» i Akersveien 5 før jul. Ved coladisken traff jeg en gjeng. Jeg sa:

— Hva forbinder dere med julen egentlig? Er det noe halvt religiøst, halvt materielt for dere?

— Den var dyp.

— Jo, unnskyld, men . . .

— Virri ha en cola?

— Takk. Mange takk. Men det er ellers altså bare det at jeg har innbilt meg at dere kan gjøre det som vi eldre glemte eller svindlet bort eller ikke forsto . . .

En pike smilte bedårende til meg.

Et forståelsesfullt smil. Vær-god-mot-de-gamle smilet.

— Får dere ikke ribbefettet i halsen av og til på julekvelden når dere vet at så og så mange millioner medmennesker ganske enkelt sulter ihjel rundt oss?

— Burde kanskje det. Enig i det der. Glemmer det. For mye å gjøre. Mye bråk og sånn. Glemmer det.

«TEN-TREFF» I OSLO

Bildene vi viser på disse sider ble tatt en tirsdagskveld for jul i Akersveien 5 hvor katolsk ungdom møtes regelmessig hver uke til «ten-treff», gruppearbeider som maling, visesang, dukketeater osv., spill og lek. Det har virkelig lyktes for pastor Rudi Kessel og hans medhjelpere å skape et nytt miljø, befridd for unødige formaliteter og lagsformer.

— Går dere rundt juletreet?

— Neei. Åånei.

— Men kunne dere tenke dere en jul uten juletre og julekrybbe?

— Nei. Absolutt ikke.

— Hvorfor ikke?

— Det er det vi forbinder med jul.

— Følger dere bestemte tradisjoner hjemme under feiringen?

— Joa. Jada.

— Og liker det?

— Så klart.

— Hvorfor?

— Er sånn bare.

— Er ikke julefeiringen ihvert fall for tidlig i gang? Jeg mener, med juleutstillinger og julegater og julebord og alt det der?

— Helt enig. Kunne bli mett lenge før julekvelden. Opplagt det.

— Protesterer dere da?

— Mot *det* maset? Neei . . .

— Gidder dere ikke?

— Ikke akkurat det. Men han der jobber hardt. Og jeg forsøker å klare skolen og hun der . . .

— Presis slik som med «oss gamle» altså? Dere har ikke tid til annet enn å følge med i runddans. Skammer dere dere?

— Skammer *De Dem*?

Sagt ganske ærlig, ikke som noen utstudert spydighet. Men noen av de andre blir en smule urolige.

— Slappa da . . .

— Nei, ikke stopp ham. Jeg fortjente det. Jo, jeg skammer meg. I gode stunder.

— Fint.

De er forlegne.

— Fint, er det en som gjentar beroligende. — Fint.

— Men hør her. Det er ikke vi litt eldre som skulle være avantgarde nå. Det er dere som overtar. Forhåpentlig.

— For dyp for meg den der. Spørjentene noe om julegaver isteden da vel. Alltid interessert.

— Tosken. Ja, unnskyld altså, mente ikke *Dem*.

— Virri ha en cola til?

Anne-Lise Resser.

PROGRAMMET FOR VÅREN 1968

Programmet for katolske ungdomsar-
rangementer kommende måneder
byr bl. a. på følgende felles-arrange-
menter:

Jule-nyttårsfest lørdag 30. desember
i Akersveien 5. Kvelden starter med
messe på Institutet.

Søndag 14. januar: «Katoliaden.»

Fredag 2. februar: Lysmesse i St.
Olavs kirke. Fest i foreningslokalet med
protestantiske venner.

En lørdag og søndag i mars arrange-
res week-end tur for ungdommen.

I april er det påskeretrett.

En søndag i mai er det «leirmøte» om
sommerplanene.

Lørdag 1. juni: «Pinsevaka.»

Ellers byr programmet for første halv-
år 68 på bred gruppeaktivitet:

Ten-Treff starter igjen den 16. januar,
det samme gjelder dukketeater-gruppen
og vise-gruppen.

Malergruppen og gruppen for mo-
derne dans starter allerede den 9. ja-
nuar.

Ledere i disse gruppene blir Dag
Resser, Tove Træsdal, Bjørn Age Mørk
og Thomas Frenkl.

I samtale- og diskusjonsgruppen som
begynner igjen den 12. januar er Karen
Kristensen leder.

KIRKEN I NORD-VIETNAM,

AV DEN AMERIKANSKE JOURNALIST

Julenatten i år feirer igjen millioner på millioner av våre trosfeller og andre kristne Kristi komme — i stille timer som bare skulle vært fulle av fred. Men enten vi liker å høre om det eller ikke så er det et tragisk faktum at noen går til midnattsmessen i områder som ryker av krig, brann og bomber. «St. Olav» tar nødig parti i dagens politiske strid, vi mener at vi har andre oppgaver. Og det ER strid og uenighet om Vietnam, også her i nord. Men en artikkel av den kjente amerikanske journalist og New York Times-mann Harrison Salisbury, nylig offentliggjort i et katolsk tidsskrift i USA stiller et ganske spesielt spørsmål til oss: Skal vi late som om vi ikke har katolske venner i Nord-Vietnam? Kan vi med rolig sinn knele i messen julenatten uten en tanke på de tusener som vi kanskje ubetenksomt regner med til «fienden»?

Det burde ikke være mulig. Vi har alltid klart fordømt kommunistregimenes tvang og svindel, men vi fordømmer ikke de enkelte kommunister. Det er en holdning pave Johannes lærte oss. Og enda mer, vi fordømmer og fornekter så absolutt ikke de katolikker som lever i «røde områder». . . .

Harrison Salisburys omdømme som uhildet og ubestikkelig reporter er ellers så godt i den vestlige verden at vi føler oss forholdsvis trygge. Og dessuten: den katolske kirkes stemme i den grusomme konflikten var ikke kardinal Spellmann, det er pave Paul VI. For ham er det avgjørende at det er mennesker på begge sider av frontlinjene.

A. R.

HARRISON SALISBURY:

Forholdet mellom regimet i Hanoi og Kirken og regimets holdning til religionen var et spørsmål jeg stadig stilte. Jeg hadde selvfølgelig hørt om de hundretusener av romersk katolske kristne som hadde flyktet sydover i 1954—55 da Vietnam ble delt. Jeg hadde fått det inntrykk at man i nord praktisk talt hadde utryddet Kirken på det tidspunkt og at det var det som hadde ført til masseflukten. «Jomfru Maria har dratt sydover» — jeg var blitt fortalt at det var de ordene man hvisket på den tiden. Var det sant, var disse inntrykk riktige?

Jeg fant under mitt besøk i Nord-Vietnam at situasjonen ikke var så enkel som jeg hadde regnet med. Før jeg reiste fra de nordlige områdene hadde jeg besøkt landsbyer og samfunn hvor praktisk talt alle, inkludert de lokale embetsmenn, var praktiserende katolikker og jeg hadde snakket med flere prestere om Kirkens stilling. Ikke alt ble klarlagt i disse samtaler. Jeg var fremdeles usikker over mange ting i forbindelse med folkevandringen sydover i 1954. Jeg hørte for eksempel både katolikker og offisielle funksjonærer som uttrykte seg med stor bitterhet om det som hadde skjedd den gangen. De hevdet at falske rykter og propaganda hadde blitt sendt ut om kommunistregimet i nord. De sa at det var en kampanje som amerikanerne hadde satt i gang og som ble ledet av kardinal Spellmann. Historiene som de fortalte meg var så forvirrede og så fulle av fordømmer og hat at jeg innså at fortellingen om den store flukten hadde blitt forenklet og forandret og nå bare eksisterte som en slags tegneseriehistorie i deres sinn. Likevel fantes det et visst grunnlag for enkelte av deres påstander.

Jeg diskuterte saken med monsignor George Hüßler, generalsekretæren i det tyske Caritas som kom til Hanoi under mitt besøk der. Han var den første offisielle katolske represen-

tant som kom til nord-området etter landets deling. Selv om hans besøk først og fremst hadde noe med hjelpevirksomhet å gjøre — hans organisasjon hadde lenge ydet assistanse til det nord-vietnamesiske Røde Kors og den nasjonale frigjøringsfronts Røde Kors såvel som til Røde Kors i Syd-Vietnam — hadde besøket også en annen, viktig betydning. Det var en symbolsk reise for å vise folket i nord at Vatikanet mente det alvorlig med sine fredsappeller. Besøket skulle vise Hanoi at den katolske kirke ikke tok parti i striden, uansett hva situasjonen tidligere hadde vært. Vatikanet hadde alt forsøkt i et par år på å gjøre dette helt klart og tydelig. Det så nå ut til at motparten forsto dette. Det var ikke tilfeldig at monsignor Hüßler reiste direkte til Roma etter at oppholdet var avsluttet og han hadde snakket med både Ho Chi Minh og representanter for det katolske hierarki. Da vi snakket om begivenhetene i 1954, ristet monsignore trist på hodet og sa til meg: «Kirken i USA har mye å svare for når det gjelder det vietnamesiske folk.»

Men hvordan var stillingen nå? Jeg tilbrakte bl. a. noen tid med pater Ho Thanh Bien fra kirken St. Dominikus, en prest jeg møtte på selve julekvelden. Han fortalte meg at han var viseformann i en gruppe patriotiske kato-

Det er mennesker på begge sider av piggrådgjerdene.

TROSFELLER I KRIG

ALISTEN HARRISON SALISBURY

likker, en gruppe som var etablert for å opprettholde forbindelsen med og støtte regjeringen i Hanoi. Hvis jeg forsto ham korrekt, ble gruppen etablert før Genève-avtalen i 1954.

Jeg kom sammen med pater Bien og to legfolk som tilhørte gruppen i deres hovedkvarter i en stor villa i Hanois sentrum. De to andre var Vu Thai Hoa, redaktør for organisasjonens avis, *Rettferdighet*, og formannen, Nguyen Van Dong. Det var ett av de mange intervjuene jeg fikk omkring klokken seks om morgenen, et ubehagelig tidspunkt. Akkurat i grålysningen, selv mange kopper rykende varm kinesisk te kunne ikke få oss til å glemme den kjølige, rå luften.

Pater Bien var kledd i en prestekjole og en temmelig frynset sort alpe-lue, og han røykte den ene sigaretten etter den andre. Han forklarte meg at organisasjonen opprinnelig ble startet for å hjelpe til i kampen mot franskmennene, siden hadde den utviklet seg til et forbindelsesledd mellom katolske legfolk og myndighetene.

Forbindelsen med Vatikanet var blitt opprettholdt pr. korrespondanse. Før Mgr. Hüsslers ankomst hadde det ikke vært noen representanter fra Roma i landet. Ingen fra det nordvietnamesiske hierarki hadde heller besøkt Roma siden 1954.

Den eldste biskop i Nord-Vietnam var Trinh Nhu Khue, utnevnt av Vatikanet i 1962. Da landet ble splittet, reiste seks av de ti biskopene i nord sydover sammen med de fleste av de som studerte ved seminarene. Pater Bien var bitter når han snakket om dette. Han hevdet at franskmennene og amerikanerne bare ville redusere Kirken i nord til «stumme seminarer». Etter hans mening ville amerikanerne konsentrere Kirken i syd. Før delingen var det omkring to millioner katolikker i Vietnam, stort sett jevnt fordelt på de nordlige og de sydlige områder. Men mellom 500 000 og 600 000 katolikker dro til Syd-Vietnam under massevandringer og det han kalte propagandakampanjen mot Hanoi-regimet.

Siden da, sa pater Bien, hadde Vatikanet hjulpet til med å bygge opp igjen Kirken i nord. Seks nye biskoper var konsekrent og alle bispedømmene hadde nå en overhyrde. Seminarene var med store vanskeligheter kommet

i gang igjen, ialt ble nå det drevet undervisning ved ti. Men de hadde bare tilsammen omkring ett hundre studenter. Prestemangelen er alvorlig. Pater Bien regnet med at det var 300—400 i nord, monsignore Hüssler satte tallet noe høyere. Tydeligvis manglet man nøyaktige oppgaver. I Hanoi var det bare ti prester på tolv kirker. Pater Bien sa at han regnet med at det var omkring 20000 katolikker i Hanoi, men han forklarte at Hanoi tradisjonelt ikke er et katolsk senter.

Han påsto videre at regjeringen ikke har undertrykket religionen i landet. Regjeringen ga isteden midler til å gjenreise kirker og presteskoler. Han sa at det var mange unge mennesker som åpent gikk til gudstjenestene og at dåp og konfirmasjon ble foretatt som tidligere. Når det gjaldt undervisning i tros lære, ble den tilbudt av Kirken til skolebarn i jule-tiden og under feriene om våren. Undervisning av ungdom foregikk også i regulære søndagsskoler. Ennvidere fantes det fremdeles søsterklostre i landet, selvom han medgikk at mange søstre hadde flyktet sydover.

Pater Bien snakket bedøvet og nedtrykt om mulighetene for fred. Han hadde nettopp lest i avisene i Hanoi om kardinal Spellmanns julepreken i Vietnam — og kardinalens bønn om seier for den amerikanske hær. Pater Bien var urolig på grunn av dette, han uttrykte håp om større enhet mellom Vietnams katolikker og

deres trosfeller andre steder i verden.

(Harrison Salisbury talte med buddhistiske ledere, de hevdet også at deres kirke hadde frihet. Både buddhistlederne og pater Bien kom med inngående opplysninger om kirker og pagoder som var ødelagt under bombeangrepene mot nord. Harrison Salisbury fortsetter:)

Jeg har snakket så ofte med kirkeledere fra andre kommunistland at jeg vet at man må være forsiktig med deres uttalelser. Tross alt er det mennesker som er nødt til å leve og arbeide i sin tro under vanskelige forhold. Kirken kan ikke flykte fra kommunismen. Prestene og buddhistlederne må bli hos sine troende og forsøke på beste måte å holde troen levende. Dette betyr ofte at de må inngå kompromisser for å finne en måte å leve side om side med maktøverne for hvilke de ikke har noen sympati.

Jeg vet også at kommunistregimene ofte slakker på sitt press mot kirkesamfunnene i krigstid. Religionen forer. I harde tider søker menneskene mot religionen. Stalin stoppet for eksempel sin ateistkampanje under den annen verdenskrig og inngikk et konkordat med den ortodokse kirke. Han innstilte angrepene på de kristne, undertrykte ateistenes organisasjon og fikk til gjengjeld full støtte fra kirkens ledere i forsvarskampen. Det kan hende noe lignende foregår i Nord-Vietnam. Regimet trenger alles støtte

(Forts. side 398)

BLIKK på TIDEN

DE HÅNDSPÅLAGTE

■ I et ukeblad har en kjent jurist og forsvarsadvokat som ikke skyr publisitet, *All* («Jeg tar saken») *Nordhus*, offentliggjort noen nokså åpenhjertige betraktninger om sitt liv og yrke. Et par avsnitt i den memoar-betonte åpningsartiklen fanger vår oppmerksomhet. Først dette glimt fra den konfesjonelle statskolens «dåpsundervisning» — som den kunne arte seg:

«En av mine folkeskolelærere var en særegen mann med vid toleranse og en fremragende lærer. Vidd hadde han i massevis, og det var kombinert med den velkjente form for bergensk humor. Han underviste oss i norsk og religion. I norsktimene konsentrerte vi oss om alt som ikke tilhørte pensum, men som kunne utvikle elevene som mennesker, og i religionstimen spilte vi sjakk.»

Om skolen altså tok «katekesen» mildt sagt lemferdig, var ikke hjemmet så mye heldigere:

«Det autoritære innslag i min oppdragelse var betydelig. Tidlig fikk jeg vite at det finnes én autoritet: Gud. Tidlig ble jeg foreholdt at denne autoritet måtte man bøye kne for også i bokstavelig forstand. Mange ganger senere i livet har jeg med glede konstatert at dette miljø aldri fikk meg ned på knærne.

Jeg har sittet på bedehusbenken på vekkelsesmøter — det var min plikt å gå på slike — og sett venner og venninner bøye kne etter inderlig Gudstale. Jeg ble alltid sittende. En gang hendte det at predikanten kom bort til meg da jeg satt alene igjen på den lange benkeraden. «Gutten min,» sa han, «vil du ikke bøye kne for din frelser?» Presset var kraftig og min reaksjon ble deretter: «Dra til helvete,» knurret jeg. Tross alt må han ha vært av den fornuftige typen, for han tok hånden bort fra skulderen min og sa: «Forherd ikke ditt hjerte.» Så gikk han videre.

Fra tidlige gutteår har jeg hatet autoritet. Jeg finner den hul, falsk og farlig. Jeg tenker nå på den ytre autoritet og ikke på den saklige autoritet.»

Vi foregir ikke, på så tynt grunnlag, å granske advokatens skjebne, ennsi hans hjerte og nyrer, selv ikke når de som her legges frimodig frem i kioskene. Mer interessant er det kanskje å spørre: Hvor mange sitter rundt om i vårt land, tilsvarende følelsesmessig i baklås overfor Gud og kristentro, som følge av vekkelsesforkynnelse velmente, men ofte å! så nærgående press på uferdige, unge mennesker? I mange miljøer, vel mer før, enn idag, ble omvendelseskrisen nokså metodisk innsiktet, med ikke alltid så fintfølede psykologiske midler, hos tenåringer på søken etter seg selv. Det er en negativ erfaring en ikke sjelden hører uttrykt både muntlig og skriftlig, når en drøfter kristendom og tro her i landet, ofte med uforsonlig bitterhet, over noe som føltes lik (og noen ganger var) et sjelig overgrep. Meningen var god. Men resultatet nokså katastrofalt. Her ligger en lærdom for somme: Religion skulle ha noe med frihet og kjærlighet og respekt å gjøre, før den blir autoritet. Og det siste bare via det første!

FRA PAX TIL HAT?

■ Efterdønningene til rabaldermøtet i Studentersamfundet om «Protestradikalismen» har ikke vært små. Både i pressen og mann og mann i mellom har kommentarene vært livlige og til dels skarpe. En god del som aldri har satt sine ben i den akademiske kro i Storgaten virker ubehagelig overrasket ved det som TV-kameraene avslørte for hundretusener: At publikumet under «landets frieste talerstol» i høy grad tar seg friheter når det gjelder formen — det er lenge siden Samfundet med de ærverdige tradisjoner har prestert såpass elementær møtekultur som ikke å overdøve upopulære ytringer med piping og tilrop og demon-

strasjoner. For de unge akademikers anseelse, utenfor deres eget, noe opphissede miljø, var visst den «Åpen post» farlig åpen.

I en kronikk i «Morgenbladet» (21. november) går en av de deltakerne som også respekterte formen, *Gunnar Magnus*, nærmere inn på de unge radikalernes utvikling «fra pasifisme til destruksjon» under den senere tid. Meningene i Dovrehallen, hevder han, «kan ikke bare feies av som studentprat» — erfaringmessig blir deres målbærere senere innflytelsesrike mennesker i samfunnet. Hvis det er 20-årenes «Mot Dag» han spesielt har i tankene, finnes der jo belegg for hans ord: Mot Dag-istene endte for en stor del i «ombudene», om riktignok med adskillig mer av det vett som først kommer med modning og ansvar. En av dem ble endog noe så «bestående» som — stempelpapirforvalter!

Gunnar Magnus savner, på venstrefløyen, hva han fant der for bare ett år siden:

«Det som har skjedd, er at den radikale bevegelse blant studentene på vel ett år fullstendig har skiftet karakter. Inntil for kort tid siden var den radikale fløy i Studentersamfundet på sitt beste representert av dyktige intellektuelle, som konservative kunne føre en intelligent diskusjon med. De var ofte sterkt engasjert i samtidens problemer, uten å henfalle til klisjémessig moralisering. De påpekte problemstillinger som det kunne være nyttig og nødvendig å ta opp, og som gjerne hadde lett for å bli oversett fra konservativt hold. Og fremfor alt var de prinsippfaste og redelige, mange med et sterkt pasifistisk grunnsyn.»

Nå er det andre som har overtatt — «amatør-revolusjonære» av en hardere kaliber som slett ikke vil fred og utviklingshjelp, men hat og vold og oppstand. For dem er også et land som Norge underlagt ulidelige levevilkår, som berettiger en «revolusjon».

En kan samtale med lyttende mennesker. Men hva med de ferdiglagede slagordenes og propagandameningenes menn?

Magnus har sikkert rett i at uvirkeligheten i dette hysteriet gjør det politisk betydningsløst hos oss. Folkemeningen i et demokrati går andre veier og lar seg ikke diktere noe så rabiat. Tilbake blir det menneskelige problem, at litt for mange unge, velfødde, velutdannede, vel-subsidierte studenter i Norge ikke finner noe annet utløp for sin politiske interesse og samtidsforståelse enn protesten og destruksjonen. Det er snarere et mentalt enn et politisk problem, og innbyr som sådan ikke til hverken latteren eller skuldertrekket over skjeggmoter og røde små bøker.

TV — RENOVASJON ELLER FOLKEDOMSTOL?

■ Fjernsynet er intet gammelt medium i Norge, ennå er det i høy grad under «innkjøring» og i en eksperimenterende fase. Følgelig også under debatt og kritikk — selvfølgelig. Kjell Arnljot Wig, har fått sin rundelige pakke av den kritikken, for sin ledelse av programmene «Åpen post». Det tar han med en

Kjeld Arnljot Wig, skyteskive for mye sinne: TV skal stå opp for det anonyme menneske i en umenneskeliggjørelsens tid.

sinnssro hvis utfordrende kjølighet får mange til å se rødt, og glemme hans ikke ubetydelige talenter som levende TV-mann, forøvrig ypperlig sekundert av Per Øyvind Heradstveit.

Nylig lot Wig seg røke ut til noe så presist som en «programerklæring» for det levende fjernsyn, gjennom en tale i Oslo Handelstands Forening. Det er alt annet enn tilfeldige meninger en finner i disse «ti teser om farlig fjernsyn» — de innbyr til både studium og debatt («Morgenbladet» 21. november). Hver enkelt av tesene vitner om en mer gjennomtenkt ansvarsholdning til program-arbeidet enn mange kanskje tillegger ham — noen innbyr også til motsigelse eller i det minste forbehold. Og over det hele svever — vel også for Wig selv — forpliktelsene fra en ennå ikke klart definert yrkes-etikk, parallell til den som pressen har utarbeidet for sine medarbeidere i den såkalte «Vær varsom-plakaten», der menneskebehandlingen står i søkelyset. Massemedier er jo nemlig ensbetydende med makt — ofte farlig og dødbringende makt.

At dette ikke er hele historien, men at TV også godt kan tenkes til forsvar for mennesket, ligger kanskje gjemt i disse alvorlige ordene:

«For min del er jeg overbevist om at en fri og nesten hensynsløst åpen offentlig debatt er det eneste virksomme middel mot det som holder på å bli vår sivilisasjons farligste samfunns sykdom.

En sykdom så ny at den ganske nylig har fått sitt navn: *Umenneskeliggjørelse*.

I dette tiår, som kalles computer-alderen, har vi sett teknokratiet og administrasjonsdemokratiet gro ut over alle kjente grenser. Samfunnets maskineri er blitt så komplisert at en stadig større del av de viktigste avgjørelser blir tatt av spesialistene — lenge før de er nådd frem til de folkevalgte.

De folkevalgtes mulighet for å gripe inn begrenses mer og mer, bl. a. fordi det er grenser for hva et menneske kan overkomme — og også hva det kan formå å sette seg inn i. Med andre ord: Avstanden mellom de styrende og de styrte er blitt større.

I denne situasjon vil det enkelte menneske og de små grupper i samfunnet ha stadig vanskeligere for å bli hørt. Det skyldes neppe ond vilje hos noen. Det bare er slik.

Vi er inne i *umenneskeliggjørelsen*»

Det besvarer ikke alle de nærgående spørsmålene fra et publikum som urolig spør seg om fjernsynet derfor skal ha lov til å opptre som folkedomstol og press-instrument. Men det åpenbarer visst noe viktig om *motivene*, hos en programledelse som ikke nødvendigvis bare er på jakt etter sensasjon.

DET RUNDE BORD

■ Den kristelige dagsavisen «Vårt Land» har fått en ny penn i kommentargenren — pastor Sverre Norborg. Hans «Tanker om tingene» leser en gjerne, der bringes inn glimt og perspektiver en ellers savnet i bladets ofte tunge og grå spalter, hvor det organiserte kristenfolk finner sine interne nyheter og

miljø-problemer, men ikke særlig mye ut over det. Norborgs interesse ser rekke åpenbart noe lenger. Nylig (21. november) tok han opp det tidstypiske fenomenet «rundebordskonferanse» til nærgående undersøkelse, og satte et kritisk spørsmål ved at debatten foredragsholder — sal mer og mer avløses av en diskusjonsoppvisning av et «panel» — dvs. noen håndplukkede debattanter — foran et mer eller mindre umyndiggjort, passivt publikum. I den amerikanske «teach-in»-formen kan det være en god undervisnings-metode, fordi det der meddeler et veld av ekspertise og informasjon på rekordtid og i en levende form. Men verdensgåtene løses ikke akkurat på den måten:

«Når man kommer til livssynsproblem, melder vi derimot pass. Vi alminnelig dødelige i salen er for det første ikke alltid automatisk imponert av dem, som sitter tilbords som eksperter. Hvis det så er fire divergerende oppfatninger (eller diametralt motsatte synsmåter) som legges fram for tilhørerne, blir det — som regel — intet annet enn en intellektuell runddans. Morsomt kanskje. Men resultatløs ordgymnastikk. Og kanhende han som hadde de mest uansvarlige meninger sjonglerte best i den intellektuelle svingstang.

Og endelig: En saftig diskusjon fra folk i salen, som brenner med personlig engasjement i politikk, filosofi, samfunnsproblem, kristendomsforkynnelse, teologi osv, er da langt å foretrekke.

Omkring rundebordet blir synsmåter servert i stil med et svensk smørgåsbord. Hvis det blir tid får folk i salen høve til å rette spørsmål til en eller annen av ekspertene. Når forestillingen så er forbi, er man kommet like langt i livssynsproblemet. Man har fått fire alternativ (mer eller mindre), men ingen utfordring til å treffe den personlige avgjørelse i sannhetserkjennelse og livsvurdering, som bare kommer gjennom personlig tankearbeid og ansvarbevisst valg.»

Denne åpent innrømmede glede ved utveksling og debatt har ikke alltid vært gangbar mynt på kristelig hold i Norge, hvor «forumslinje» og fremmed utfordring gjerne var uglesette. Skifter klimaet?

SJOKK I SVERIGE

■ Sveriges Radio sendte nylig et godt program om Dag Hammarskjöld — via Nordvisjonen nådde det også oss i Norge. Og så undres en jo over hvor høy Kjølen av og til kan være. Her var nemlig gjenklang av visse toneangivende svenskers fortørnelse over at ideal-svensken *post mortem* erklærte seg skyldig i en så u-svensk uanstendighet som å tro på Gud og kalle ham ved navn. Hva resten av Europa, over Hammarskjølds fine dagbok «Veimerker», fant å være i den beste tradisjon av klassisk, kristen mystikk, forvirret svenskene inntil fabuleringer om et «Messias-kompleks» hos det fornemme og ensomme åndsmanesket D. H. Et folk som henrykt eksporterer sin ubesværede omgang med ekstreme erfaringer lot seg altså allikevel sjokkere — av Gud. Skal en le eller gråte?

Frater Candidus.

DEN NORSKE KIRKE

kan ikke klage over interessen for dens situasjon, i årets bokhøst. «St. Olav» har tidligere (nr. 23) anmeldt Carl Fredrik Engelstads «Tiden og troen». På Aschehoug foreligger nå antologien «Kristendommen og de intellektuelle i Norge», der den samme Engelstad, samfunnsforskeren Johan Galtung, pastor Serre Riiseen, amanuensis Kristian Horn, stipendiatene Gaute Gunleiksrud og Berit Waal samt lektorene Ebbe G. Reichelt og Øivind Foss bidrar til emnet. Sistnevnte har også utgitt en sint bok om kirken og pasifismen: «Statskirkens forræderi og vårt eget» (Pax Forlag). På Epoke Forlag foreligger artikkelsamlingen «Bort med Statskirken?» i redaksjon ved Henry Notaker, og med redaktør Arthur Berg, pastor Kaare Lunde, universitetsstipendiat Inge Lønning, pater Hallvard Rieber-Mohn, journalist Arve Solstad og pastor Stein Eirik Foss som bidragsyttere. Videre utgir Dreyers Forlag «Hvor står den katolske og den lutherske kirke idag?» — en dialog mellom Inge Lønning og pater Finn Thorn.

«St. Olav» kommer tilbake til denne brede idé-debatten på nydret.

PATER CARAMANS REISE I

KONTRASTENES LAND OG

«De er fra England?»

«Ja.»

«Da kjenner De mr. Wilson.»

Jeg ristet på hodet. Jeg fremholdt at jeg kjente mr. George Brown, men navnet sa ikke min etiopiske venn noe.

Vi sto utenfor et inngjerdet hus i det åpne, ville landskapet vel femti miles syd for Addis Abeba. Alle boliger i Etiopia er beskyttet mot hyener og bavianer med en høy palisade som blir reist før husets grunnmur legges og som tjener som oppmerksomhet av eiendommen. I hovedstaden, Addis, er det en storartet stenmur midt i byen som markerer grensene for et fyrstepalass som ennå ikke er bygget.

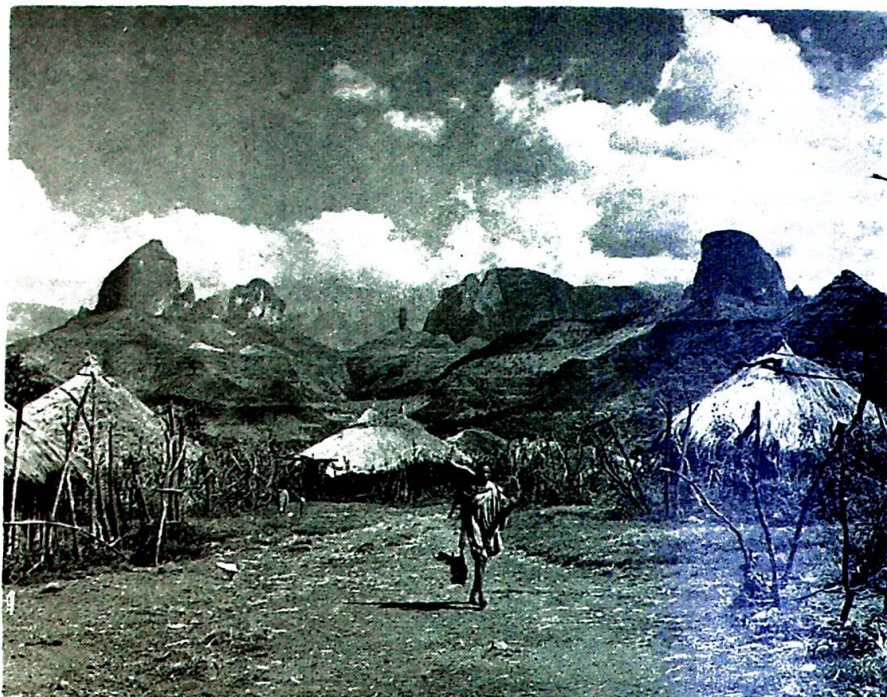
«Mitt navn er Amashi. Hva er ditt navn?»

Amashi var en student fra Addis som hadde kommet hit ut for å tjene litt penger i sin ferie. Han vaktet en flokk av dyr for en slektning og var nå på vei ut til beitemarkene med den — en hjord av kuer, geiter, gretne okser og får, alt blandet sammen.

Akkurat som mange andre etiopere som jeg senere møtte i forskjellige deler av landet, mennesker fra forskjellige stammer, var Amashi vennlig mot europeere. Selv når en etioper helt mangler opplæring eller utdanning viser han helt naturlig og uten nølen gode manerer. Det er tydelig at han tilhører en fremmedartet, primitiv, men gammel kultur. Han har en egen forståelse av samfunnets orden og på afrikaneres vis mottar han selv små gaver med begge hender og en dyp, vakker bøyning.

De merker denne høflighet og fordragelighet så snart De lander på flyplassen i Addis. (Det kommer alltid noen alarmerende støt og hopp under landingen fordi runwayen ligger i en skråning.) Den italienske okkupasjonen huskes uten bitterhet. «De ga oss veier og bygninger, og de drepte ikke så mange mennesker,» sa Amashi.

Tredve prosent av Italias inntekter ble brukt på utbygningen av dette «kornmagasin» i Musolinis rike, sies det. Ekspertene regner med at landet kunne brødfø hele det afrikanske kontinent hvis landbrukets ressurser ble fullt utbygget. I regntiden ser Etiopia ut som et vakkert og rikt land, med rødbrun jord som går tolv til fjorten fot dypt, med hundrevis av bekker som krysser de store, grønne markene

Over dette landskapet fløy vår venn pater Caraman på sin «flyvende safari».

mellom mykt, rundete fjell, tilsynelatende endeløse sukkerplantasjer, alle mulige slags frukt, blomster og grønnsaker, store flokker av kveg og brede elver.

Etiopieren er intelligent, men med lite fremdrift. De fleste steder bruker han stadig okser og treploger, hans kone baker og brenner kugjødsele til kaker i en hytte som er bygget av storknet søle og flettede kvister, barna driver i dagevis kveg langs veien til det nærmeste slakterhus. Selvom han er fattig, er han uten misunnelse. Han er en fatalist. Det liv han lever er det liv Gud har valgt for ham, han godtar at andre er valgt til en bedre måte å eksistere på.

Det er kontrastenes land. I Addis hvor det er levninger av gamle vannledninger, ruller kvinnene sine vannforsyninger gjennom gatene i tønner. Addis er i virkeligheten dannet av et halvt dusin sammenhengende landsbyer. Den har brede avenyer og noen av de fineste og mest moderne bygninger i Afrika, bygninger som kneiser over masser av elendige skur. På området til Haile Selassie University gjør hundene hele natten mot omstreifende og plyndrende hyener. Brølene fra tredve, lenkede «keiserlige» løver vek-

ker oss hver morgen. To morgener la jeg merke til en gribb med stort vingefang som satt i toppen av et trope-tre rett utenfor mitt soveværelse.

«Ikke gå på den stien flodhesten bruker ned til elven,» sa Amashi advarende til meg før jeg dro videre på min safari. Ved Sodorie, langs Awash-elven, to og en halv time syd for hovedstaden, var det varme kilder, vannet måtte gjennom et avkjølingssystem før det kunne ledes inn i to badebassenger. Et gjerde beskyttet barna fra den gjørmete elven hvor flodhestene stakk opp snutene sine som i en klynge av halvt dekkete undervannsskjær. Krokodiller lurte mellom rørene. Både i badet og på kafeene blandet etiopiere og europeere seg uten vanskeligheter, begge raser betraktet hverandre som likeverdige. Det virket som om det fantes en gjensidig anerkjennelse av hverandres verdighet som menneske.

Dette var inntrykk. Etiopia er et stort land. Piloten på det lille flyet jeg nærmest tilfeldig kom i forbindelse med ved tilbakekomsten til Addis ble straks min venn. Tjenestevillig sirklet han meget lavt over den Blå Nils fosser for å gi en håndfull «off-season» passasjerer en chance til å fotogra-

ETIOPIAS HEMMELIGHETER

AFRIKAS ELDSTE KRISTNE KIRKE

fer. Et par minutter etter plasket han ned i området ved Bahar Dar og skled nesten inn i en hytte før han stanset. Han tok av igjen i en klynge av barbente gutter, fløy over Tana-sjøen, den Blå Nils kilde, øyene i vannet hadde firkantede koptiske kirker innhegnet av soppaktige hytter som utgjorde klosterbygningene. Gondar, seksti miles videre, var kongerikets hovedstad i det syttende århundre. Seks slott i en eneste innhegning, de fleste i ruiner nå, hersker over en by av sølehytter. De uunngåelige løver fantes selvsagt der. Et par kilometer utenfor, på Det Hellige Lysets fjell står Treenighetskirken i en klynge av eukalyptustrær. Da dervisjene forsøkte å ødelegge den i 1882, ble de angrepet av store svermer av bier. Overtro og evangelium blandes i de stiliserte freskene. Det er få tegn på en utvikling i det etiopiske maleri, det er på samme måte med landets religion. Treenigheten blir overalt fremstilt som tre verdige middelaldrende personer, med like trekk. Kristus, Etiopias ni helgener og Guds Mor nevnes som likeverdige.

Den koptiske kirken har en lang hukkommelse. Det forsøket portugisiske misjonærer gjorde i det syttende århundre på å bringe denne kirken i forbindelse med Roma huskes fremdeles som om det bare var et tiår siden. Kopterne har alltid vært sta når det gjaldt ytre ting og Roma var ikke villig til å bifalle de koptiske riter. Maleriene som prydet deres kirker var et bevis på at alle kristendommens dogmer fantes der, men i høy grad i en jødisk ramme. Det er riter for rennelse, uren mat, stor vekt på lovens bokstav. Bak alteret er det Aller Helligste hvor bare prester og diakoner kan gå inn. Tre ganger om året går biskopen av Gondar to kilometer nedover høydredraget til en hellig kilde for å velsigne vannet. Julen feires, men deres store fest er Vår Herres død i Jordan.

Det er ikke besynderlig at den økumeniske bevegelsen ennå ikke har startet i Etiopia. Selv de katolske koptere er ennå ikke våkne for disse tegn. Det er omkring 150 000 av dem. Man håpet på Konsilet at deres biskoper ville ta ordet på vegne av et afrikansk land som har vært kristent lenger enn Italia. De var tause. Det er vanskelig å se en anelse av reformer. Liturgi

er fremdeles Ge-ez, det gamle Amariske sprog som folk forstår like dårlig som latinen.

Etiopiske klær forteller om rangordningen. Prinsene bærer kapper som ikke er så praktfulle som keiserens, de innfødte katolske prestene går rundt i gatene i sorte romerske soutaner, å oppgi dem nå ville forandre deres verdighet i folks øyne.

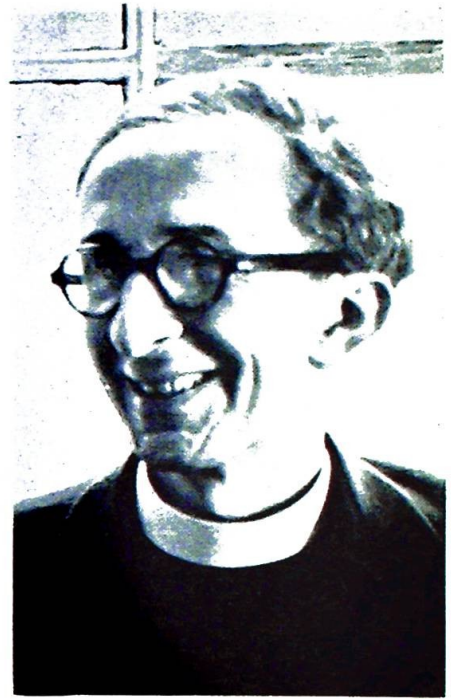
I Gondar er det et forholdsvis moderne hotell som italienerne bygget. Et par hundre meter bortenfor sto store galger på markedsplassen, henrettelsene foregår på lørdager. Heldigvis var det fredag, og jeg hadde planer om å reise videre neste morgen.

Den samme hjelpsomme pilot, nå medlem av vårt lille, sluttede selskap, hadde fortalt oss at han ville sirkle to ganger rundt «fengselsklippen», omkring førti kilometer fra Gondar. Den hevet seg lunefull fra den flate sletten som stilken på en atomsky. Ruiner av en gammel festning kunne sees på toppen av den. Det var her hvor de gamle keisere plaserte sine barn i sikkerhet mens de selv var ute på felttog. Av og til plaserte de også sin eldste sønn og arving der, for arvingene la alltid opp råd mot keiseren når han var borte fra hovedstaden. Den eneste vei til og fra festningen var en kurv som kunne senkes av fangene.

Halvveis til Axum ligger en rekke lange og dype, grønne fjellkløfter, to ganger så dype som Grand Canyon, over dem hever seg en linje av takete tårn. Folk og okser kunne sees på de flate høydredragene. Ti minutter senere var det mulig å få et disiglimt av Rødehavet.

Axum, i Tigré-provinsen, er en annen av landets gamle hovedsteder. Først ser den ut akkurat som andre etiopiske byer, rekker av hytter, gater fylt av esler og flue-plagete unger, gjødsel og avfall over alt, den gamle spedalske, den koptiske presten med sin hvite shama slengt løst over en brun, sekkelignende kledning, markedet hvor bøndene satt på huk med sine kyllinger og koner. Prestene gifter seg og lever sammen med sine trofaste i det samme miljø. De er mer fedre enn teologer.

Man trenger en guide hvis man vil ha pekt ut de arkeologiske steder som har interesse i Axum: ruinene av

dronningen av Sabas palass (Saudi-Arabia påstår også at de har disse ruinene). Det er i hvert fall et gammelt slott hvor regnvannet vasker frem gamle mynter. På toppen av en høyde tre miles lenger vekk ligger grunnmurene til et annet, nyere palass bygget i det fjerde århundre av kong Caleph.

Dette er byen til den første kristne kongen i Etiopia. Nok et gammelt palass er synlig i midten av byen, i en skog av dekorative obelisker. Tvers over gaten ligger den førstne kristne kirken i Etiopia. Under gudstjenesten er den bare besøkt av munk og prester, messen begynner klokken seks om morgenen og varer i mange timer, menigheten sitter på huk eller hviler utenfor kirken. I et slags skattkammer ved siden av fikk man se over et dusin keiseres kronjuveler for en liten penge og et helt bibliotek av meget gamle bokskrifter på pergament, overdådig illustrert i de innfødte kunstneres stil.

Det etiopiske flyselskapet har noe av afrikanernes bekymringsfrie forhold til tidsbegrepet. Etter at vi hadde ventet i fem timer i Axum landet et lite fly ute på marken. Føreren krabbet ut og gikk rolig og i rett linje ytterligere et par hundre meter rett

(Forts. side 399)

LITTERATUR:

ER DE VIR

PER BANG OG

betrakter med stor interesse en dørrammer og forteller historier, ofte ved hjelp av små avisclipp fra London-avisene:

«Jeg beklager, sier sjefen for fødeavdelingen på et sykehus i Midlands, men våren er vår travleste tid. Hvis Deres kone trenger plass her i mars måned, er det nødvendig å bestille 10 måneder i forveien.»

Er de gale?

«Leserbrev i Daily Telegraph: Jeg ser i avisen at Sir Winston Churchills pass fra 1895 er auksjonert bort for 850 pund, mens den lastebilen som ble brukt under det store pengeseddeltyveriet fra jernbanens postvogn ble solgt for 1550 pund. Dette er et nytt eksempel på den falske verdiskalaen som det britiske folk holder på å anlegge.»

Er de virkelig gale?

De er ihvert fall anderledes, på en irriterende og charmerende og spennende måte, selv når de spiller på forskjellen. Og Per Bang, som vi her hjemme tidligere har møtt som skjønnlitterær forfatter med to bøker, har fått så meget av deres lynne og flegma at man ganske raskt oppgir å lete etter diskusjonsemner og isteden slentrer sammen med ham i skjulte haver og på merkelige hjørner og nikker: Jo, det er godt de er gale. Skjønt:

«Mr. Pat Wiggett trakk seg tilbake etter 46 års arbeide på jernbanene. Ved avskjeden fikk han en sjekk på 5 pund i presang, og derefter gikk han hjem for å glede seg over en ukentlig pensjon på 9 shillings og 9 pence. Et par dager senere fikk han et brev om at jernbanen ikke kunne finne noen passende konto å belaste de fem pundene med, hvorfor de hadde besluttet å trekke 2 pence pr. uke fra hans pensjon i 11 år for å få igjen pengene.»

Og en til:

Da undertegnede som meget fersk journalist høsten 1945 ble beordret til å skrive en finansleder (finansredaktøren hadde plutselig fått forfall), skrev han overmodig og ganske uvitende om pund sterling: «Men så lenge Isle of Man står, er det dog ingen virkelig fare for det britiske pengesystem.» De gyldne ord ble trykket, ingen sa noe neste dag, ingen ringte avisen. Men lenge etterpå, på en fest i redaksjonen, kom en av de eldre, sindige redaksjonssekretærene bort, skålte litt og mumlet: Hva mente vi egentlig med det der om Isle of Man, hm?

Siden har den faglige interesse for de britiske øyer og de som lever der øket en del, en god del. Denne høsten ligger to bøker om britene på juledisken — skrevet av norske pressefolk som er bosatt i London og som er kjent for kloke og dyktige avisartikler og radiokåserier: Per Bang og Richard Hermann. Henholdsvis korresponden-

ter i en årrekke i London for Sjøfartstidende og NRK.

Utålmodig etter å prøve de siste to-ogtyve års erhvervede visdom om øyfolket i vest, kaster man seg over de to bøker og erfarer — noe bråere enn hin fjerne gang — at man fremdeles ihvert fall ikke ser tingene med britiske øyne. Det forbløffende er i første omgang å legge merke til hvordan gamle kollegaer som Bang og Hermann øyensynlig gjør det.

I Bangs tilfelle (*Er de gale?* — Gyldendal) er dette fremtredende, «galskapen» må være smittsom.

Å lese boken er til å begynne med som å være til stede i et cocktailselskap i London, det tar nesten livet av en alvorlig, innbitt nordmann som egentlig vil diskutere noe mer fundamentalt enn cricket. Bang småprater fortrolig med oss om alt annet enn valutakriser og dagens omveltninger i det britiske samfunn, han beveger seg elegant i utkanten av partipolitikken,

Per Bang.

KELIG GALE?

RICHARD HERRMANN'S BØKER

«Ministeren for skotske saker har fastslått at det at en mann er funnet skyldig i tyveri ikke er noen hindring for at han kan utnevnes til dommer. Derimot kan han ikke bli vertshusholder.»

Hvilket på dette tidspunkt i den underholdende bok ikke er noe besynderlig igrunnen. Også leseren smittes.

Man begynner å lure på om det der med Isle of Man ikke var ganske brukbart tross alt.

Richard Hermann.

Richard Hermann (*Over til London* —Cappelen) beretter på en annen måte. Og først er man tilfreds ved å notere seg én person som vil snakke alvor. Han snakker om Foreign Office og George Browns påfunn, Wilsons problemer og regnskap med mange nuller — og huller — tilsynelatende uten å bry seg om reglene for en god samtale i den verden han nå ferdes. Inntil man medgir at også han er noe smittet av galskapen, han passer likt på at det ikke blir for mye alvor. Blir man for politisk interessert i Downing Street 10, er han straks klar med to setninger om den statsministeren som i gammel tid installerte sine elskerinner i den ærverdige bolig.

Forøvrig er Hermanns bok, som sikkert blir populær på grunn av sin letteste, kjappe form og sitt mylder av nyttige opplysninger, mer å ligne med en lærebok for de omtalte helt uvitende. Bortsett fra en eller to små forenklinger i stoffet om britisk arbeidsklasse og fagbevegelse, er dette fint undervisningsmaterieell, og ellers kanskje preget litt mye av en radioreporters heseblesende liv og gjerning.

Personlig kunne vi ha foretrukket — siden vi nå forsøker å komme litt lenger enn Isle of Man-perioden, å ha noe mer solid å bite i. Det er greit og kvikt med mange avsnitt, men det å skrive en bok er dog noe annet enn å følge gode regler for dyktig journalistikk.

Eller sagt på denne måten:

Undertegnede er smittet av galskapen og gir seg heller den i vold. Fordi Hermanns bok ikke byr på et virkelig alternativ.

A. R.

Førsteprisbildet i en dansk konkurranse: «Den typiske engelskmann».

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Tromsø
St. Franciskussøstre-
nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Lillestrøm
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Trondheim
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	
St. Olavs Kirke,
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinikk	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LYS FOR HELLIG OLAV I ROMA

OLAVUS MARTYR REX ET PATRONUS NORVEGIAE er ordene som er skåret inn i jernet på den ringformede lysteme — votivbord — som er stillet opp foran Olavsalteret i San Carlo-kirken ved Via del Corso, en av den evige stads store pilegrimskirker, og den eneste med et Olav-kapell.

Staken som har plass til mange flere lys enn de tolv på bildet er laget av en romersk kunstmed etter tegning av kunstneren Torvald Moseid i Oslo. Giveren — et medlem av den norske koloni i Roma — ønsker ikke å bli navngitt. Siden staken ble innviet på Olavsdagen den 29. juli, har det hver dag vært tent lys for helgenkongen.

Olavskapellet er prydet med et stort maleri av St. Olav, laget av en polsk kunstner. Bildet som er av den romantiske skole, viser kongen med gullkrone på hodet og scepter i hånden i et romantisk fjordlandskap under en lys nordisk himmel. Det er et alminnelig ønske i den norske koloni at Olavskapellet må bli enda verdigere; at vinduet over maleriet må få nytt glass i en farve som gjør lyset i kapellet vakrere.

T. F.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13.
Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 97

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

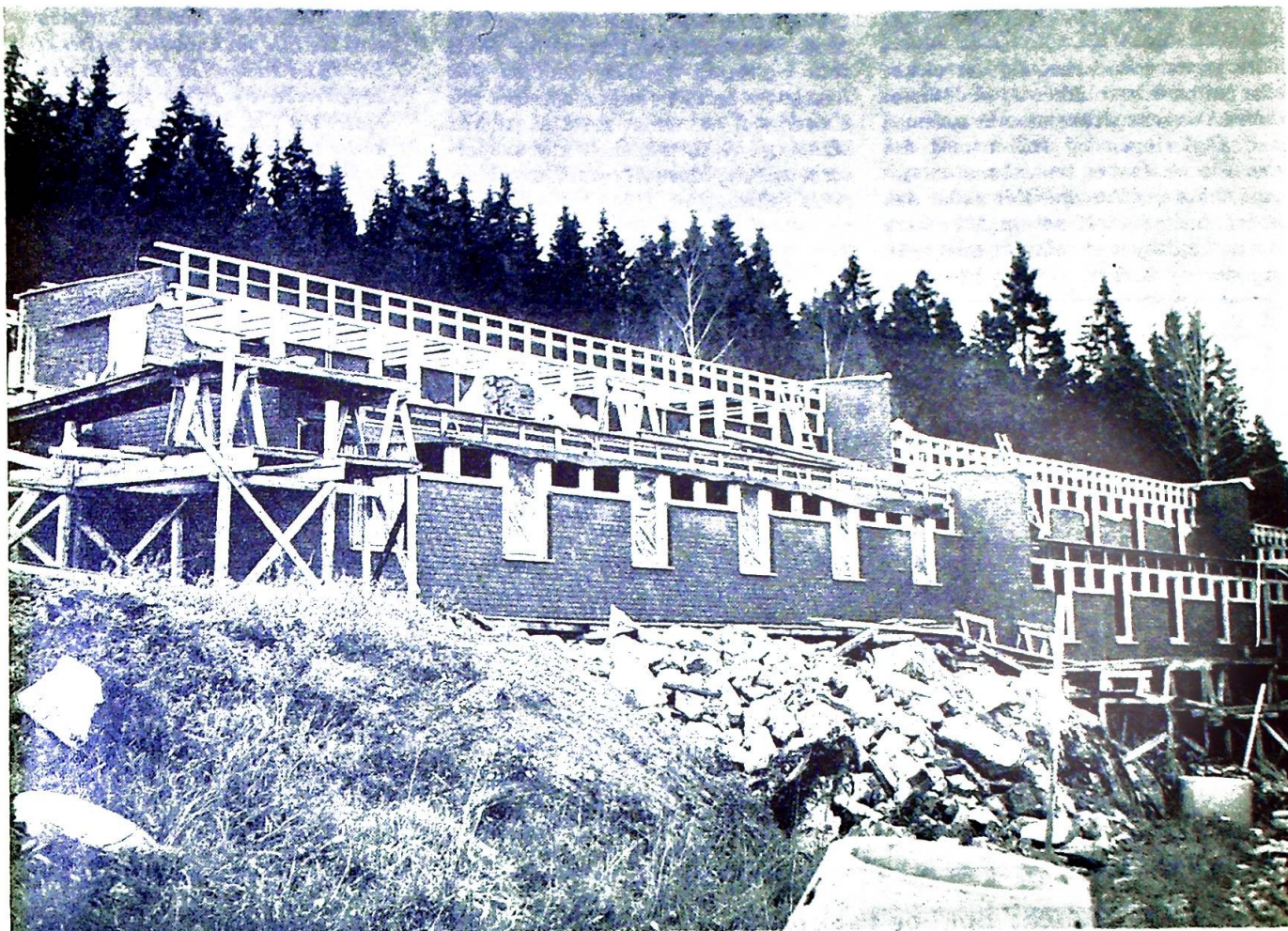
25 ÅRS PRESTEJUBILEUM

Den 20. desember kan dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen feire 25 års dagen for sin prestevielse. Denne fant sted i Propagandakollegiet i Rom under krigens dager. Etter å ha tatt doktorgraden i teologi, var han i noen år ansatt ved det pavelige Statssekretariat. Hans arbeide for den norske koloni i krigsårenes Roma ble i 1947 påskjønet med Kongens diplom. I en årrekke innehadde han samtidig vervene som bispedømmets sekretær, redaktør av «St. Olav» (fra 1947 til 1959) og bispedømmets ungdomsprest. I 1961 resulterte et langt forarbeid i utgivelsen av Messeboken på norsk. Dr. Hansteen Knudsen var i årene 1965 og 66 ansatt ved pressekontoret i det pavelige Statssekretariat i Rom. Han er for tiden rekonvalesent.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 3. januar: Messe i St. Olavs kirke kl. 19.

Deretter julemøte i foreningslokalet.
Alle interesserte damer er velkomne.

Ett av de siste bilder som er tatt fra byggearbeidene på Mariaholm, det nye katolske skolesenteret ved Øyern. Bildet viser hvor langt man er kommet med soverommene.

ST. OLAV

Redaktøren er bortreist i tiden 15. desember til 26. januar.

BERGEN

**Gode
Bergens-
firmaer**

SØSTRENE HAGELIN A/S

FISKEMAT - OLAV KYRRESGT. 33 - BERGEN

WILLY BJARNOLL
MALERMESTER

Tlf. 75 573

SVERRE W MONSEN A S

MANUFAKTURVARER - SENGEUTSTYR

KIM

JOHAN AKSDAL A/S
BERGEN

«Karavane» Kaffe-Brenneri

Wallendahl

i den nåværende krise. Og det virker som om både katolikker og buddhister i nord i dagens situasjon står sammen med regjeringen og folket mot det som alle ser som en trussel mot nasjonens eksistens. Alle har lidt under den amerikanske luftoffensiven. Ikke bare hus og landsbyer er rammet, men også pagoder og kirker. Det er hva man

måtte vente. Men man skulle også ha innsett at under angrepet blir Guds folk og Marx tjenere trukket nær hverandre fordi de begge kjemper for å overleve. Det er et resultat av vår bombing som luftvåpenets mål-eksperter antagelig aldri vil forstå, sier Harrison Salisbury.

«Jeg tok et bilde av Vu Cat, lederen for det katolske sam-

funn i landsbyen Phuvinh, sammen med sin lille sønn. Gutten mistet et ben da en bombe falt på stedet den 2. november og drepte fjorten personer. Vu Cat, en bedrovet og underlig mann, reddet livet fordi han oppholdt seg i stedets lille kirke for å forberede kveldens messe. Hans kone og frem av de andre barna ble drept.»

«Jeg så også et hospital i en

BERGEN

A. K. EGGE A/S

Frukt og grønnsaker

En gros

a.s. Vernøe & Gulbrandsen

FOTOSERVICE - BERGEN

Hos oss finner De alt i

Undertøy - Sengeutstyr

FABRIKUTSALGET A/S

JACOB L. BERSTAD

Kontorutstyr

Bergen - Oslo

Johan M.
BENTZON
A/S

En gros - Telefon 10 106

Bestikkmønstrene som vekker beundring for sine eksklusive designs, vakre former og utførelse.

Theodor Olsens Eff.

JUVELER SMASTRANDGT 4
SØLVVAREVERKSTED

$\frac{1}{5}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

Odd Kländerud

RØRLEGGERFIRMA

Kroken 8 Tlf. 15 682

Eches Fødehandel

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pøsefabrikk

Solheimgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

FORSIKRINGS-VEIESELSKAPET

VEITA

STIFTET 1880

SAMMENSLUTTET MED

ÆOLUS og *Bergens Brand*

A/S MARGARINCENTRALEN

Konfekt - Sjokolade - Drops
ALLIANCE KONFEKTFORRETNING

Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1
Bergen

Bergensmeieriet

Martens

BRØD OG KAKER
TIL HVERDAG OG FEST

landsby. Bygningen besto av et halvt dusin balmtekkete hytter og her ble ofrene for de siste flyangrepene behandlet. Blant pasientene var en kvinne som ikke kunne snakke fordi hun hadde fått granatsplinter gjennom nakken. En tolv år gammel gutt ved navn Van Thin hadde fått revet av litt av en fot og deler av den ene hånden.»

«De kirker hvis spir raget opp i landskapet hadde de fleste stedene lidd betraktelige skader. En rekke andre store bygninger som ikke tjente noe militært formål var også skadet eller ødelagt. Hvorfor?»

(Av den amerikanske reporterens øyenvitneskildringer.)

PATER CARAMAN (Forts. fra side 393)

frem for å se om grunnen var fast nok til en ny «take off». Det var en befrielse å være i luften igjen med kurs for Asmara.

Asmara er den gamle hovedstaden i den italienske kolonien Eritrea, en koloni som Etiopia overtok etter krigen. Byen er solid bygget, ren og fremgangsrig. Stengningen av Suez-kanalen har ført til prisøkning over alt. Det er uro i luften. Aden var lukket, shiftas eller muhammedanske terror-

ister fra Egypt ga stadig støtet til portforbud. Terroristene hevdet at de kjemper for landets frigjøring. Keiseren øket andelen av muhammedanere i forhold til sine kristne da han annekterte området. Sammenstøt kulturelt og tradisjonelt var lettere å oppdage i Asmara enn andre steder. De tre katedralene, den latinske, koptiske og ortodokse, var triste minnesmerker over den måten de kristne hadde splittet

landet på. Den gamle keiser har vært istand til å holde sin nasjon sammen til tross for at det brøt ut opprør da han var bortreist i Amerika for seks år siden. Hans egen sønn var innblandet. Da jeg kom tilbake til Addis var alle som snakket om utviklingen av det halvt middelalderske, halvt moderne keiserrike, bekymret for hva som vil skje når den gamle mannen er borte.

OSLO

Joh. Weydahl & S

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Glagsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

OSLO

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

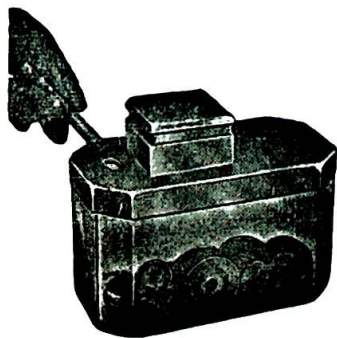
Bernb. Getzgata 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2. Oslo

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

OVRE SLOTTSGATE 8, OSLO

PARET PA LERRETET

Den internasjonale katolske filmsentral («Office Catholique du Cinéma») er en god og effektivt arbeidende instans, med fine fagfolk i ledelsen. Dens katolske filmpriser utdeles med sikkert skjønn og sunt, usnerpet vett, dens tidskrift («Revue Internationale du Cinéma») er en kyndig og vel-informert veileder i filmens brogede verden. I høst (nr. 114—115) har det utgitt et spesialnummer, som med mer langsiktige perspektiver tar opp et filmatisk tema: Skildringen av menneskeparet — mann og kvinne i og utenfor ekteskapet — innen den moderne film. Stoffet er dels innleggene på en rundbordkonferanse over emnet, under en katolsk filmkongress i Berlin siste sommer, dels en kvikk, kritisk gjennomgåelse av noen filmer som suverent behandler emnet og blir husket for det.

I sin innledning rører en av fransk films og TV's kjente scenarioforfattere, R. M. Arlaud, ved noe viktig som neppe unnslipper mange av dem som tenker litt over avstanden mellom dagens film og den faktiske virkelighet:

«Filmen fremstiller, mer eller mindre virkelighetsnært, parets vanskeligheter og problemer. Instinktivt er det disse to ord: vanskeligheter og problemer, jeg fester meg ved, som om «paret» hadde som pessimistisk synonym ordet «nederlag». Når vi ser paret, og særlig to ganske vanlige mennesker på lerretet, er det fristende å fastslå, at slik er det — på film. To menneskers lykke umuliggjøres nesten i filmens oppfatning av livet — den dømmes fra begynnelsen av til en brå eller langsom død.

Gjenspeiler dette virkeligheten?

Uten blåøyet optimisme tør en nok svare nei. Jeg skal ikke innlate meg på en sosiologisk undersøkelse av paret som sådant. Heller ikke skal vi tro at alle de smukke fasader er hele virkeligheten. Men tross alt: Det lykkelige par, positivt plantet midt i livet, eksisterer.

Når filmen ellers vanligvis fremstiller paret temmelig «realistisk», påtar den seg ikke et betraktelig og farlig ansvar ved da nesten bare å vise oss den mørke siden av problemet? Ingen tror vel at den filmatiske skildring ikke påvirker oss. Ingen kan derfor hevde at filmen ikke gjør mye mer skade ved å innarbeide dette nederlags-

OBS: Bestiling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

Jacqueline Gassard og Dirk Bogarde i «Ulykkesnatten» («The Accident») av John Losey.

bilde av menneskeparet, enn ved å vise denne eller hin utskielse eller last som neppe kan bli et mønster for de mange. Alvorlig blir det, når unge mennesker tror å vite, at det samliv de selv former i sitt liv er dømt til nederlag og uten fremtid, fordi de har lært det på kino. Er filmskaperne seg dette ansvar bevisst? De som lager film vil utvilsomt, i likhet med de som lager bøker og scenestykker, innvende, at «når alt går bra» i to menneskers samliv er der intet å fortelle, ingen spenning, intet drama og dermed — ingen film. Det er sannsynligvis sant. Men det er trist.

For hvordan går det til, hos filmens ektefolk? Bruddene, avstanden, krisene i forholdet mellom de to på skjermen gjenspeiler sikkert det som foreligger i «virkeligheten». Ofte finner det et enkelt matematisk uttrykk: $1+1=3$. Det er fort sagt og skrevet, men det har holdt liv i et

århundres teater, fra lystspill til tragedien, og det kan vise oss resignasjonens triste seier, som i et av genrens mesterverker, Jean Delannoys «klassiske» film «Sannhetens øyeblikk» («La minute de vérité»), med Jean Gabin og Mireille Morgan. Her er det vanen, hensiktsmessigheten og en viss avtalt ømhet som holder to mennesker sammen — tross alt. Den tredje person er den uunnværlige faktor i denne konvensjonelle filmoppfatning av paret, med utroskapen, skuffelsen, den bedratte ektemann eller hustru — utlevert til latteren eller tårene.

I den moderne livsfølelse kommer ellers et nytt mønster inn: Matematisk uttrykt i formelen $1+1=2 \times 1$. Vi gjenfinner her vanskeligheten endog ved å være to sammen, en fast travet i dagens film: I diskusjonene kalles den «mangel på kommunikasjon». Men den har jo et enklere og smerteligere navn: *Ensomheten*.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648